

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 "

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyílttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Embortelenség.

Nálunk általánosan elterjedt nézet, hogy Magyarországon az emberek nem szeretnek dolgozni s ezzel szembe mit tapasztalunk. Van nekünk egy törvényünk, mely a vasárnapi munkaszünetről szól s ez is fölhatalmazza a minisztert, hogy időnkint s belátása szerint intézkedjék. A miniszter pedig a ki vasárnap is dolgozik s csak a nyári nagy melegben megy el 3—4 hétre fürdőzésre magát pihenni; képtelennél-képtelenebb rendeleteket ad ki a vasárnapi munkaszünet megtartására.

Az nem elég, hogy majd mindenik ipárnak más órában kell iparát megszüntetni, hanem még azt a kivételt is teszi, hogy az ország határszélétől tíz kilométeren belül eső községekben megengedi, hogy minden kereskedés este 5 óráig nyitva lehessen s minden iparos addig folytathassa mesterségét.

Miért? Kitudná azt megmondani? Hát a határszéli kereskedőnek és iparosnak nem ép olyan a testi szervezete mint az ország más vidékein lakóké?

S a mi legjellemzőbb, bármiké akarnának is magukon segíteni, nem tehetik mert egy néhány mindig akad közöttük a kik kapzsiságuknál fogva nem vetik alá magukat a többség elhatározásának, hogy hetenkint legalább egy fél napi pihenője legyen gazdának és segédnek, mint azt a petrozsényi példa elég szembetűnően igazolja.

De, ha már egyes üzlettulajdonos többre becsüli azt a pár forintot, mint egy fél napi nyugodalmat, nem gondolkodik alkalmazottjaikra, kik egy heti fáradságos munka után ugyancsak megérdemlik ezt a fél napi pihenőt s hogy a pihenés után annál több hasznát látnák munka bírásuknak.

De, ha már a gazdák kapzsiságát megakadályozni nincs mód, nem nyújt a törvény semmi védelmet az ipari és kereskedelmi üzletekben alkalmazott fejleden gyermekek testi épségének megoltalmazására?

Minden ipariskolai tanító bizonyíthatja, hogy az iskolabárárt inasok ott alusznak el a tanítás alatt, látni lehet, hogyan küzdenek e szegény gyermekek a fáradság, kimerültség következtében rájuk nehezedő elalvás ellen. A szatócseboltokat este 9 óra után zárják s reggel már 5 órakor nyitják, ezekben 16 óráig kell talpon lenniök e szegény gyermekeknek; az iparosok némelyikénél este 11 óráig és ott vannak a műhelyben, hogy azt kitararítsák és rendbe szedjék s nem egy esetben már négy órakor talpon kell lenniök, hogy tüzet csináljanak s más házi munkákat végezzenek. E szerencsétlen gyermekeket tehát 19 óráig el dolgoztatják naponkint és csak öt órai időt adnak nekik alvási. A gyárakban ez már rég el van tiltva, csak kereskedésekben és az iparnál alkalmazott szerencsétlen gyermekeket ne védelmezné törvény?

Mindezek dacára még a vasárnap délutáni pihenőjüktől is megfosztják őket.

Nem embortelenség ez?

A törvény még az állatkinzást is kihágásnak minősíti s kemény büntetéssel sújtja, csak az emberkinzás volna megengedve?

18 éven alóli fiúknak nem volna szabad megengedni, hogy reggel 7 órától kezdve esti 7 órán túl dolgozzanak, hisz már ez is naponkint 12 óra. Hogy fejlődjék, erősödjék és legyen munkabíró férfivá, ha még azt sem engedik meg, hogy kialakulja magát?

Ha már a törvény erejével nem lehet, társadalmilag kell kioroszakolni a vasárnap délutáni munkaszünetet s azok a nemes gondolkodású kereskedők, kik kötelezték magukat, hogy alkalmazottaikat fölmentik a vasárnap délutáni munkától, bizonynyal megtalálják a módját, hogy azt a pár okvetetlenkedő embert rábírák a munkaszünetre és meggyőződnek arról, hogy anyagi veszteségük ez által nem lesz, hisz már is hozzá szokott a közönség, hogy záróráig beszerzi szükségleteit.

Ha a vallási érzés nem kötelezné is, de a humanizmus nevében meg kell tenniök.

Haladásunk érdekében.

Az elmúlt év nyarától rendezett ipar- és gazdasági kiállítás haladásunknak hű tükrét tárta az ország elé. Bemutattuk, hogy önerőnkől aránylag rövid idő alatt elértük itt a határszélén azt az öröndes sikert, melyhez hasonlót hazánk közgazdasági és kulturális fejlődése keveset, sőt alig mutathat fel. Egyben feltűntek ama hiányok is, melyeknek elenyészése hatáskörünkön kívüli. Továbbfejlődésünknek feltételeit kell megszerezniök, hogy pozíciókat politikai és kulturális szempontból megerősíthessük.

Ebben az irányban indította meg az akciót Andreics János kir. bányatanácsos, bányagazgató azzal, hogy a Petrozsény nagyközség képviselőtestületéhez benyújtott indítványban feltűntette ama kívánalmakat, melyeknek teljesítése nemzeti misszion betöltésére képessé tette itt a határszélén. Ilyenek: a kir. járásbíró, kir. telekkönyvi hivatal, kir. adóhivatal, bányásziskola, polgári leányiskola létesítése, községi gimnázium állomositása, határszéli kapitányság felállítását stb.

A közgyűlés hálás köszönettel fogadva magáévá tette a meggyőzően indokolt javaslatot mult évi november hó 17-én s Andreics János mint községi képviselő elnökle alatt, Blaschek Aladár, Henrich Viktor, Schreiner József, Várad Vilmos községi képviselők, Nagy Miklós községi bíró és Varjassy István községi jegyzőből álló bizottság lett kiküldve oly megbízással, hogy a magas kormányhoz felterjesztendő emlékiratokban indokolja a község kérelmét. A szerkesztőbizottság az előadói teendőik végzésével Zádory Károlyt lapunk volt alapító szerkesztőjét bízta meg, a ki, mint a „Hunyadvármegye volt szerkesztője is elvitázhatlan bizonyítékát adta annak, hogy meleg érdeklődéssel viseltetik Petrozsény és a Zsilvölgy fejlődése iránt. Zádory Károly a ki a Héjas József halálával üresedésbe jött jegyzői állásra lett időközben helyettesítve) azzal a mélyreható tudással szerkesztette meg az emlékiratokat, melynek már közel egy évtized óta ugy a sajtóban mint társadalmi téren fényes bizonyítékát adta. Hűen fejezik ki a memorándumok azt a nemes intencziót, melyek a kir. bányatanácsos urat azok indítványozására bírták.

Tudva azt, hogy az emlékiratok iránt az érdeklődés széles körben nyilvánul, olvasóink ohajtását teljesítjük, midőn a szerkesztőbizottság által elfogadott felterjesztéseket ismertetjük.

Első sorban közöljük a telekkönyvi hatósággal felruházott kir. járásbíró felállítását iránt a nagyméltóságú igazságügyminiszter urhoz felterjesztendő alábbi emlékiratot.

Nagyméltóságú Minister Ur!

Kegyelmes Urunk!

Három év előtt a Zsilvölgy összes községeinek képviselői Nagyméltóságod előtt megjelenve küldött-ségileg tolmácsolták a legmélyebb tisztelettel átnyújtott emlékiratban indokolt ama legalázatosabb kérelmet, hogy itt, az ország délkeleti határszélén az igazság szolgáltatás fontos érdekei által indokolt köztekinteteket Nagyméltóságod magas figyelmére méltatni s a Zsilvölgy földrajzi és forgalmi központján, Hunyadvármegye — a rendezett tanácsu városokat is érte — legnépesebb községében: Petrozsényben telekkönyvi hatósággal felruházott kir. járásbírószéket szervezni kegyeskedjék.

Nagyméltóságod kegyeskedett e kérelem indoklására felhozott érveket mérlegelve a küldöttséget megnyugtatón arról, hogy jóindulatának őszinteségével felkarolja az igazságügyi kormányzat alapelveivel egyező törekvésünket.

Évek multak el azóta s nemcsak a kir. járásbíró és kir. telekkönyvi hivatal helyiségeire nézve akkor fenállott nehézségek enyésztek el időközben, hanem a lakás viszonyok is oly előnyösen javultak, hogy ma már semmi lokális akadály sem áll útjában a telekkönyvi hatósággal felruházott petrozsényi kir. járásbírószéke szervezésének. Ama indokok pedig, melyek évekkel ezelőtt fenállottak; a népességi, forgalmi és egyéb mértékadó köztekintetek szempontjából még nyomatékosabbá lettek.

A magyar nemzeti törekvéseknek kiprobált gárdája itt a románság között, Románia határán viruló nyelvészetet alkotott, a hol a haszaszeretet lángja lobog és ennek ragyogó fénye hirdeti, hogy a honfiai lelkesedés önjeléből oltart emelt itt a magyar kultúrának és a magyar vállalkozás s ipari munkásság révén e völgy természetadta kínesei a nemzet, az emberiség közkinésévé lettek.

Alig pár hónap előtt mutattuk be az országnak a saját produktumainkból rendezett kiállításon a magas kormány képviselőjének jelenlétében, hogy az utóbbi pár évtized alatt idetelepült magyar elem minden irányban nemzeti missziót teljesít. Bizonyosságát adtuk annak, hogy önerőnkől alkottunk annyit a közös érdekében, amennyit lehetett. És a munka eme diadalünnepén szembeszökően kitűnt az is, hogy a kir. magas kormány támogatása mulhatlanul szükséges ahhoz, hogy politikai, nemzeti és szociális szempontokból tovább haladhassunk a hazafias alkotások útján és biztosíthassuk azt a pozíciót, melyen hasznosan érvényesülhetünk.

A petrozsényi kiállításon bemutattuk mindazt, amit a honfiai törekvés, gazdasági, ipari, kereskedelmi és kulturális téren a helyi viszonyok között alkothat.

És szembeszökően kitűnt, hogy a közjólét előmozdításának tényezői nem érvényesülnek azzal a hatálylyal, melyet nemzeti misszióknak feltételez.

Nemcsak az erőerők kifejlesztésében észlelhető egyenlőtlenség elenyésztesének, hanem oly erőforrások megnyitásának szükségessége is mutatkozik, melyek a szembeszökő hézagokat értékes tartalommal kitölteni hivatva lennének.

Ámde a saját erőnkől ily irányban, ezen ezél eléréseért hiába küzdünk. A magas kormány jóakaró támogatása nélkül hazafias akciónk hatályosabb tettele érdekében sikert nem is remélhetünk.

A nép jólétének, szellemi s vagyoni kifejlődésének s ezzel oly szoros kapcsolatban álló jogbiztonságának létfeltételét képező igazságszolgáltatás székhelyét nem szervezhetjük. E nélkül pedig nemesak hézagos a nagy szorgalommal itt alkotott keret tartalma; hanem a polgárok jogainak sértetlen fentartására biztosítékul és a sajnos tapasztalt hiányok kiegészítésére szolgáló egyik legfontosabb tényező nélkülözésének következése a társadalmi és közélet minden vonatkozásában hátrányosan jelentkezik.

A Zsilvölgy rohamosan szaporodó lakóinak számával arányban növekszik a polgárok érintkezéséből keletkező ama jogosítványok száma, melyek a megsértett jogrend helyreállítására, vagy a jogsérelmek orvoslása érdekében a bírói beavatkozást szükségessé, nélkülözhetelenné teszik.

Ámde a juridicum mai szervezete mellett számtalan esetben csaknem lehetetlen, hogy jogkereső lakóink az igazságszolgáltatás fóruma elé járuljanak. A térbeli távolságtól eltekintve: egyéb közlekedési nehézségek s az utazás költséges volta, mind oly nehézségek, melyek kizárják ama elv érvényesülését, hogy az igazságszolgáltatásához gyorsan és olcsón jussunk a Zsilvölgy közönsége. Már pedig, a legutóbbi népszámlálás hivatalos adatai szerint a petrozsényi járás 14 községének az utóbbi pár évtized alatt 28750-re szaporodott lakóai az olcsó és gyors igazságszolgáltatás áldásából teljesen kivannak zárva, amennyiben Puj, a kir. járásbírószék székhelye e járás legközelebbi községétől, Krivádiától is 17; a legtávolabb eső Felsőbarbaténytól 64, Urikánytól 75 és Kimpulujnyágtól 85 és a legnépesebb községektől, u. m.: Petrozsénytől 36, Petrilla és Livazénytől 43 s Lupénytől 55 km. távolságra fekszik, míg a kir. telekkönyvi hatóság székhelye, Hátszeg, mindegyik községtől még 19 kilométerrel távolabb van.

A vasut mentén fekvő községekből az éjjelt is beleszámlálva 1—1½ nap alatt még megtehető az oda-vissza utazás, egyéb helyekről azonban legalább is még egyszer ennyi idő szükséges ahhoz, hogy a járás lakói jogsegélyért a bírósághoz fordulhassanak. Vannak a járásnak olyan községei, melyekből lóháton, vagy gyalog, az év legnagyobb részében pedig így is csak életveszéllyel juthatni a legközelebbi vasúti állomáshoz és onnan vissza. Az ilyen utazás — természetesen — csak fokozza a költséget és a székhelyhez jutás nehézségeit.

Hogy a kir. bíróságok szervezésekor, 32 év előtt a Zsilvölgyben bírósági székhely szervezésének sem indoka, sem lehetősége nem forgott fenn, az bizonyításra nem szorul. Ámde azóta az ipari munkásság révén élet költözött a vadrengetegbe, a kultúra áttört tanyát az akkor miveltelen területen s ezer és ezer család azóta emelt tűzhelye tesz bizonyosságot arról, hogy nemcsak az egyesek megilletéséért, boldogulásáért, de a közös előmozdításáért is még foly itt az áldásos munka, melynek sikere csak úgy lehet teljes, a fellendülés, a tökéletesedés csak akkor várható, ha a magas kormány segítő kart, támogatást nyújt a céltudatos küzdelemhez.

Kegyelmes Urunk! Nem kérünk mi kivételes kedvezményt, nem esedezünk kérésért, csak azt óhajtottuk, azért folyamodunk, hogy mi is részesüljünk az állami intézmény azon jótétében, mely e hazai más polgárainak előforduló esetekben azt a jogsegélyt nyújtja, melyet törvényeink minden állampolgár részére biztosítanak. Azt kérjük, hogy jogállamban ne legyen előlünk elzárva a jogsérelmek orvoslásának útja.

Legyen szabad a lakosok érintkezéséből, az ipari, kereskedelmi és gazdasági tevékenységből és az ennek folyamán képező forgalomból keletkező jogviszonyok s ezekből származó jogsérelmek mértékére nézve az alábbi adatokra irányítani Nagyméltóságod annyi oldalról igénybe vett magas figyelmét:

Tíz év előtt, 1892-ben a Zsilvölgy évi széntermelése 1.800.000 métermázsá, 1902-ben 10.800.000 métermázsá volt. Természetes, hogy a termelés fokozásával járult a munkások száma arányosan szaporodott.

Örvendően fellendült az itteni nagy faiparvállalatok üzemeinek forgalma is. A csak egy év előtt létesült petrozsényi takarékpénztár 11.000.000 koronát tevő évi forgalmát tekintve a zsilvölgyi vállalatok s pénztárak 1902 évi forgalma 39.710.000 korona volt, amiből 28.750 lélek számot véve, minden emberre esik évenként a Zsilvölgyben 1365 korona pénzforgalom. Ebbe a számításba nem foglaltatik a nyilvános számadásra nem kötelezett vállalatok, a ki nem mutatható kereskedelmi, kézmű- és kisipari, gazdasági és piaci

áruforgalom, ami természetesen, szintén milliókra megy. A forgalomnak feltüntetett adataiból következtetés vonható a lakosság érintkezéséből keletkező jogviszonyokra s ezekből eredő ama jogsérelmekre, melyek a bírói beavatkozás felhívását szükségessé teszik.

Nem állanak rendelkezésünkre a számadatok, de tapasztalat, megbízható értesülés alapján egész határozottsággal tudjuk, hogy a puji kir. járásbírószék ügyforgalmának kétharmad része és a hátszegi kir. telekkönyvi hatóság ügyforgalmának fele a petrozsényi járás ügyeiből kerül ki.

Ezek a megdönthetetlen tények kiáltó bizonyítékul szolgálhatnak alázattal előterjesztett kérésmünk indoklására.

Pedig még figyelmen kívül nem hagyható egyéb fontos körülményre is bátorodunk rámutatni.

Ilyen — a többek között —, hogy az itteni iparvállalatok munkásai hetenként rendszeres százával időznek a bíróság elé Pujra, hol az utazással együtt szükségképpen 1-2 napot töltvén, a munkamulasztástól eltekintve még üzemenakadások is előállnak, kiszámíthatatlan károkat okozva a vállalatoknak, tekintélyes összegre rugó kiadásokat téve az ide-odautazással.

A hátszegi kir. telekkönyvi hivatal joghatósága három szolgabírói járásra, illetőleg ugyanennyi kir. járásbírószék területére, vagyis 102 községre 1 rendezett tanácsú városra és 1 önálló nagyközségre terjed ki. Eltekintve attól hogy a telekkönyvi székhely az óriási terület északi részén, az érdekelt vidék népesebb részétől távol van, az ügymenet késedelmét a munkahalmaz értéketlené teszi.

A büntető kir. járásbírószékhez beidézett tanúk és szakértők díjainak megtakarítása tekintetéből is indokolt, hogy Petrozsény járásbírószék székhely legyen.

Birtokperekben, vagyoni kérdések bírói rendezése esetén a kiszállás átlag 100 korona költséget okoz. És az itteni zűlt és rendezetlen birtok viszonyok a helyszíni szemlék tartását, a bírói kiszállást gyakran teszik elkerülhetlenné, a mi éppen nem szolgál bizonyosságot igazságszolgáltatásunk olcsósága mellett.

Mindezek a nehézségek és bajok egy csapásra megszűnnének, ha Petrozsényben telekkönyvi hatósággal felruházott kir. járásbírószék rendszeresítettnek, ha e vidék lakói az igazságszolgáltatás terén csak megközelítőleg is részesülnek a kir. magas kormány ama jótétében, melyet az ország minden részén a hazának polgárai élveznek.

Miért, hogy éppen a Zsilvölgy közönsége volna az állami gondoskodásra és támogatásra érdemtelen?

Nem, az nem lehet! Ezt a mellőzést mi nem érdemeljük s annak tulajdonítjuk, hogy a magas kormány figyelmé eléggé nyomtatásnak, indokoltan s a maga idején nem volt viszonyainkra irányítva. Meri, hogy csak Hunyadvármegyéből vett tényekre hivatkozással bizonyítsuk állításunkat, legyen szabad felemlítenünk, hogy az itteni kir. járásbírószék, és pedig: a puji a hátszegitől 19; a hátszegi a vajdahunyadtól 22; a vajdahunyadi a dévától 21; a dévai a szászvárostól 17 és a marosillyeitől 19 kilométernyi távolságra fekszik.

És míg ezen járásbírószék székhelyek közül az egymástól legtávolabb eső Puj és Marosillye 71 kilométerre esnek és a közbeeső területen még 4 járásbírószék van telekkönyvi hatósággal felruházva; addig az egész petrozsényi járásban, melynek hosszterülete 79 s átlagos szélessége 27 kilométer: egyetlen kir. járásbírószék és telekkönyvi hatóság sincsen, sőt a járásnak a bírósági székhelyhez legközelebb eső községe, vagyis Krivadia Pujhoz 17 Hátszeghez 36 kilométerre fekszik.

A bíróságok szervezésekor létezett akadályok, nehézségek már régen elenyésztek s a multat is megbőhődté már e vidék. Érdemeinkkel nem kérkedünk, hiszen csak kötelességet teljesítettünk azzal, hogy mint a magyar nemzeti eszmének előretolt őrszeme a nemzeti vagyonosodásnak forrását megnyitva azt a köznek javára értékesítjük.

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Kegyelmes Urunk!

A fejlődés törvénye az élet folyamatában alakul ki s megszabja az egyesek, a közöletek, sőt nemzet-családok kötelességét és arra utalja az alkotásra hivatott tényezőket, hogy egymást kölcsönösen támogatva, erősítve, fokozzák az akcióképességet. Mi, itt e határ-állomáson önrőlünkől létesített nyelvszigeten megtettük s teljesítjük honfiai és embertisztunkat, de működésünk hatályosabbá tétele közteinkintetektől, a jogszolgáltatás követelménye a munkás polgárság érdekében a kért állami intézmény, vagyis a telekkönyvi

hatósággal felruházott kir. járásbírószék szervezését immár elodáztatlanul szükségessé teszi. Ezt azonban önrőlünkől nem létesíthetvén: Nagyméltóságodtól kérjük a legmélyebb alázattal, hogy immár nélkülözhetlen állami feladat teljesítésével minket erősíteni s el nem titkolható sérelmünket orvosolni kegyeskedjék.

A legmélyebb alázattal előterjesztett s megdönthetetlen tényadatokkal indokolt feliratunk kiegészítéséről szükségesnek tartjuk felemlíteni, a megnyugvás felemelő tudatával bizonyítani, hogy Petrozsény nagyközség minden tekintetben alkalmas arra, hogy egy telekkönyvi hatósággal felruházott kir. járásbírószék székhelye legyen, hiszen tízszer annyi lakosa van mint Pujnak, hol kir. járásbírószék s ötször oly népes, mint Hátszeg, hol telekkönyvi hatósága székel. Ezen felül vannak mintaszerű állami, társulati és felekezeti iskolái, van államilag segélyezett községi gimnáziuma; a járási főszolgabíróságnak, a m. kir. pénzügyőri biztosságnak, a Salgótarjáni Községbánya Részvénytársulat itteni bányai igazgatóságának székhelye. A m. kir. államvasutak petrozsényi osztálymérnöksége, fűtőházi- és állomásfőnöksége állt több száz család lakik itt a legnagyobb állami vállalat tiszt lakásaiban és telepházai-ban; hat vallásfelekezet díszes templomában a felekezeti lelkesek ápolják a hitéletet s gondoskodnak a vallás-erkölcsi ápolásáról, terjesztéséről. Még társadalmi intézményeink közül megemlíthjük, hogy az itteni Casino, Polgári olvasókör, Ifjúsági kör, Bánya Alkotói Olvasókör több száz tagja barátságos érintkezést tartva tesz tanúságot a társulási, az egyesülési szelleme felkarolásáról. Kereskedéseink, piacunk a fokozottabb igényeket is jutányosan kielégítik. Büszkeséggel hivatkozhatunk értelmiségünkre, egy iparosainkra s kereskedőinkre is. A lakásviszonyok is annyira kedvezők, hogy a kir. járásbírószék s kir. telekkönyvi hatóság tisztviselői és alkalmazottai minden nehézség nélkül megfelelő lakáshoz juthatnak. A telekkönyvi hatósággal felruházott kir. járásbírószék hivatal helyiségének kérdése is tisztázva van, amennyiben a községi képviselői közgyűlés elhatározta, hogy nagyobb szabású községi építkezések keretében oldja meg ezt a kérdést, kapcsolatosan a község háza építésével.

A felsorolt adatok eléggé bizonyítják, hogy a kért szervezésnek előfeltétele s indoka mellett meg van Petrozsény község közönségében a hazafias készség arra nézve, hogy a kitelhető anyagi áldozattal is hajlandó annyi ezer- és ezer érdekelt ohajtását képező üdvös célt előmozdítani s midőn Nagyméltóságod ugyanerre a legmélyebb alázattal kérjük, vagyunk a

Nagyméltóságú Igazságügyi Miniszter Urnak,

Kegyelmes Urunknak.

Petrozsény nagyközség képviselőtestülete által Petrozsényben sub. tartott közgyűlésből legalázatosab szolgál:

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Eljegyzés.** Fischer Ferencz bányászakadémiai tanárság eljegyezte Selmezbányán Stankay Ferencz odaváló gyógyszerész leányát Lenkét.

— **Eljegyzés.** Goldmán Henrich a csimpai fűrészvállalat egyik hivatalnokára folyó hó 2-án jegyezte el Tustyán, Berger Gizella kisasszonyt.

— **Előléptetés.** Miklós Antal ki Vulkánban mint az odaváló esendőőr őrsvezetője huzamos idő óta szolgál előjárónak teljes megelégedésére előléptették, illetőleg kinevezték őrmesternek.

— **Eljegyzés.** Özevgy Krausz Péterné köztisztletnek örvendő vulkáni kereskedő kedves és csinos nevelőleányát Kovács Annuskát eljegyezte Bartok F. a szurduki m. kir. esendőőr őrsparancsnoka.

— **Tekintetes Szerkesztő ur!** Az önk. tűzoltóegylet kara által f. é. január hó 30-án rendezett bál anyagi eredményéről amikor itt nyilvános helyen beszámolnánk, — a hálát ösztönöz arra, hogy mindazon némes szíveknek, kik egyetűnket ez alkalommal is erkölcsileg és anyagilag támogatni szívesek voltak, igaz köszönetünket fejezzük ki. Legelső sorban is Önagysága Krizko Bohusné úrnőnek fejezzük ki halálunkat, kinek védő szíriai alatt lett az leheltség, hogy mulatságunk egyike volt a legsikerültebbeknek. De emelte mulatságunk fényét nagys. Henrich Viktor bányagondnok úr, Blascheck Aladár főmérnök úr, ugy Maderspach Viktor földbirtokos úr, kik bájos nejeikkel jelentek meg azon. És mulatsá-

gunk sikerét előmúztotta a minden nemes célért lelkesülni tudó vidékről és Lupényből megjelent nagyszámú díszes közönség. Beszámolónk a következő: Múltaságunk bevétel 306 korona volt. Jegyeiket megváltották: Mltgs Tolnay Lajos úr Bpest k. 10. ngys. Ullmann Adolf úr Bpest k. 10. Mrász főmérnök úr k. 8. Klementz János úr k. 10. Fuchs Richard úr Bpest k. 5. Florián György úr Lupény k. 5. Petrilla Párthén k. 3. ifj. Dima János úr k. 4. Schaffer úr k. 3. Wirth Rezső úr k. 3. Felülfizettek: Vittko Kornél alparancsnok k. 8. Dr. Kaczander József úr, Krizko Bohus bányaigazgató úr, Henrich Viktor bányagondnok ur, Maderspach Viktor ur 7-7 kor. Lobstein Henrich ur k. 10. Grausam József ur k. 5. Dr. Kálmán János úr k. 5. Pack József úr k. 3. Novák József k. ur. 3. Hirsch Lázár ur k. 3. Szalánczy Zoltán ur k. 2. Mike János ur 2. Bologa A. ur 2. Blascheck Aladár ur 2. Pietsch István ur k. 2. Zentel József úr, Gottlieb Alajos úr, Csiesely Endre ur, Kerner Ferencz úr, Kekel József úr, Dima Gusztáv ur, Konka Ernő ur 2-2 kor. Burdus Sándor úr, Weisz József úr, Buday János úr, Blazsek János úr, Mátyás Lajos úr, Csillag Gusztáv úr, Szeidenfeld M. ur, Schusster István úr, Menzer Adolf úr, Lustig A. ur, Sztojka Béla úr, Wind J. úr, Günzel József úr, Günzel G. úr, Lobstein A. úr, Pepenár J. úr 1-2 kor. Ezzel mulatásunk anyagi eredményéről beszámolva, kérjük fogadják, úgy a nemes szívű adakozók, mint a mulatságon megjelent díszes közönség egyetünk pártfogásáért mély hálnak és köszönetünk. Tisztelettel: Szalánczy Zoltán egyll. jegyző. Vitko Kornél alparancsnok.

— **Táncszéty.** A petrozsényi magy. kir. posta és távirat hivatal tisztviselői kara 1904 február hó 13-án a gimnázium javára zártkörű táncszétyt rendez a Wagner szálloda nagytermében. Kezdeté este 8 órakor; személyjegy 2 korona, családjegy 4 korona, karzat 2 korona. Jegyek előre válthatók Pick S. ur üzletében. — Rotter Antal disznólok, Priváry Géza disznólok, Esztergályos Ágoston pénztárnok, Lakner Gáspár ellenőr. Rendezőség: Bíró Dezső, Dalik Miklós, Hillebrand Árpád, Jonas Gyula, Kádár József, Odor Lajos, Rotter Ferencz, Weiler Victor.

— **Bál.** A polgári olvasókör és az ipartestület saját pénztára gyarapítására f. hó 16-án. este a „Wagner”-féle vendéglő összes termeiben fényes zártkörű bált rendez, melyre aláírók és jelmezesekeket szívesen lát a rendezőség. A rendezőség ez estére Bonis Gyula és fia, a budapesti zeneversenyen aranyérmes nyert, dévai 1-ső zenekarát szerezte, s mindenképp gondoskodott, hogy a közönség ez est kellemes emlékei még a bójtben is örömmel gondoljon vissza. Családjegy 4 kor., személyjegy 2 kor. — Jegyek előre válthatók: Pick S. ur üzletében. — A ki meghívót nem kapott, s arra igényt tart, szíveskedjék az Ipartestület titkárságához fordulni.

— **Megszurta a társát.** Csizmazia István f. hó 5-én mikor a reggel hat órai vonattal Lupénybe érkezett, mert nem akarta társainak tréfáit tovább tűrni késsel ment neki Rozenzweig János társának. Sérüléseiről még nem kaptunk biztos helyről tudósítást.

— **Az iparosifjak önképzőkörének** előjárói büszkék lehetnek azokra a derék tagokra, a kik a mult szombaton «Kősa Jutka»-t előadták. Dícséret a rendezőnek, dícséret a működőknek. Nem várt kellemes meglepetésbea részesítettek mindnyájan a szépszámu közönséget. Felülfizettek: — Blascheck Aladár főmérnök 2 kor., Wagner Gyula 5 kor., Krausz József 1 kor., Marosán György 60 fill., Almási Árpád 40 fill., Klein Henrik 2 kor. Gadó Lajos 40 fill., Szüle László 1 kor., Pimonsics György 1 kor., Párosi József 3 kor., Neuman Andor 40 fill., Fischel Vogel 1.10 fill., Baló János 2 kor.

— **Négy leszurás utközben.** Szinte mesés az a furfang, melynek segítségével egyes határszéli pontokon a csempészek a vámtárgyát képező állatokat, — kikerülve a vámhivatalokat s így megrövidítve az államkincstárt, — járatan utakon egyik országból a másikba szállítják. Ezelőtt pár évvel például jajveszékelve kísért egy középkori székelyasszony a szurduki uton egy rozoga, löcsős szekérre elhelyezett festetlen koporsót. A nagy csendben messziről hallzott a szivertázó jajgatás: „Jaj, jaj, oh százszor jaj nekem! Oda van a kenyérkeresőm! Csak tegnapelőtt állt be munkába s már is agyonnyomta repesztés közben egy kő.” Aztán újra csend lett; de, ha ember közeledett az uton megint rágyujtott a nótára a koporsót kísérő. Ez ébresztette fel egy jobbszaglásu finánczban a gyanut.

Hiába kötötte aztán a kutyát a karohez az asszony, hogy hát: „Ne tessék kérem bántani, mert már bomlásnak indult a lelkem”. — A fináncz nem tágitott, a koporsót felfeszítette, melyben egy leölt hatalmas kővér disznó feküdt. A talmi özvegy, méltó büntetését megkapta; a megboldogult-at elárvereztek. Hasonló ügyes fogása volt f. hó 4-én reggel 4 órakor a Petrozsény és Livazény közötti országúton a Karácsonyi Károly szemlést vezetése alatti járőrnek, melynek tagjai voltak Nagy József fővigyázó, valamint Tober Ferencz és Farkas Ferencz vigyázók. Jóllehet egyre fogadkozott Antoneszk János korjesdi lakos, hogy a két fehér által cipelt kocsit »bizony isten» kukoriczával van megakva, a finánczok ledobva a szénatakarót abban négy, egymásnak fejjel fektetett gyönyörű kővér disznót találtak. Mind a négyet Romániából csempészték s Iszkronyba leszurták. A disznókat elárvereztek, Antoneszket pedig, mert vagyona elég biztosítékot nyújt a kirovandó bírság fedezésére, szabadon bocsátották.

— **Igen fényes és sikerültnek** ígérkezik a Vulkanban létesítendő róm. kath. templom javára f. hó 13-án a Krausz Péterné vendéglőjében rendezendő táncmulatság.

— **Itt vannak a rablók.** Ilyen rémhír tartotta izgatottságban Aninosza lakosságát, — a mi onnan eredt, hogy egy felhagyott aknában a Priboj dűlőben megvetett ágyakat találtak. A nyomozást a csendőrség megindította.

— **Kinematografiai előadás** lesz vasárnap, hétfőn és kedden este a Wagner szálloda nagytermében. Preszler Ferencz mozgófényképei a századvég egyik legszenzációzusabb találmányainak bemutatásával fogják gyönyörködtetni a közönséget. A falragaszok kiváló érdekességu mutaványokról tesznek említést, kiemelve a szerb király gyilkosait, a 6 Deinef testvért, az alkoholizmus áldozatait stb. Számos bizonyítvány tanuszkodik arról, hogy a kontinens nagyob városai ban csodás mutaványai a közönséget bámulatba ejtették, többek között Bécsben a Ronacher-féle világhírű csarnok látogait is. Távlati s egyéb képei mesések, elragadók. Pénztárnnyítás 7 órakor, kezdete 8 órakor. Mindennap új műsor. Helyárak: I-hely 80 fillér, II-hely 60 fillér, III-hely 40 fillér; gyermekek féláron. Vasárnap 7-én délután 5 órától kezdődőleg félárak mellett külön előadás.

C S A R N O K.

A cigány.

Elegáns hölgyekkel, urakkal teli restaurant a boulevard des Italiens sarkán. Ejfel felé jár az idő, a fehér asztalok körül hangos már a jókedv. A nesztelenül sikló pincérek egymás után hordják a veuve Cliquot és az . . . absinthpalaczkokat.

A terem közepe táján, pálmadiszos katedrán, vörös áttílas magyar „cigán” húzza az édes-bús alföldi nótákat . . .

Az egyik asztal mellett madame X . . . a hires demi-monde, kaczag a párjával, egy érdekes öreg urral, a ki palotát vett a mult heten neki.

És szól a nóta, halkan — andalítón, — tudja a jó mindenható, micsoda pusztai szerelemnek a keserves panasza bug a hurok közül a kaczagó, absinthos világba.

A Mme X . . . szép szeme egyszerre révettéggé válik, rácsodálkozik a vöröskabátos művészre, — kezéből a pohár lassan leboacsátkozik a fehér abroszra.

Az öreg úr int; a cigány melléje surran, — és sir a nóta, belé a szép diva parányi fülebe, hogy annak megered a könye is attól.

Száz frankos bankó hull a „művész” kezébe. . . A szomszéd asztalnál más társaság mulat, vérbeli, sikkes párizsi asszonyok és urak. kik az asszonyok fülebe sugdosnak.

— Eh bien! monsieur tzigán! . . . ide jöjjön, s' il vous plaît! . . .

Szép asszony mondta s a cigány ott is termett, a Mme X . . . nótáját hirtelen abban hagyta a banda.

Mme X . . . meglepetten néz föl; a cigány már belekezdett az újabb nótába, — aztán fölkel a helyéről s oda áll a szomszéd asztal elé és rá szól a „művészre”:

— Semmiházi, hogy merészelsz mellőlem elmenni?!

Mi volt ez? senki sem érti. A cigány azonban meghökken, a vonója is majd ki hull a kezéből. . . A banda meg áll, a nóta elhallgat, de csak egy pillanatra, — már egy percetzel később úgy zúg bele a kaczagó zajba, hogy összenéz az egész vendég sereg.

Mme X . . . leül ismet a helyére, a primás pedig melléje ferközik és ragyogó szemekkel suttozja neki.

— Oh, drága szép naecsesága! — hatudtam volna! . . . a naecsesága is magyar. . . ha tudtam volna! . . .

Az érdekes öreg úr pedig, a ki a palotát a hölgynek ajándékozta, egyre csak azt kérdi nagy meglepetéssel.

— Qu' est ça? . . . Qu' est ça?

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

NYILTTÉR *).

A vasárnapi munkaszünet!

A »Petrozsény és Vidéke« mult vasárnapi számában két cikk is foglalkozik a vasárnapi munkaszünet kérdésével, melynek fontossága megérdemli, hogy azzal a nyilvánosság érdemlegesen foglalkozzék. De a „különfelék” rovatában a kereskedelmi alkalmazottak nevében Neumann Andor aláírásával megjelent közlemény nagyon is a szegény bazáristák terhére igyekszik hangulatot csinálni.

Hát hiszen igaz, hogy a vagyonbukottaknak állított bazáristák csödbe jutottak, de onnan szegényen bár, de becsülettel kerültek ki és nem gazdagodva.

Az is igaz, hogy szerződést kötöttünk, hogy a fizetésnapokat kivéve vasárnaponként délután 1 órakor bezárjuk üzletünket. Csakhogy erre az elhatározásra azzal bírtak rá benünket, hogy különben már délelőtt 10 órakor zárunk kell. Tehát tévedésbe ejtettünk annál is inkább, mert nem tudtuk, hogy a magas minisztérium éppen ellenkezőleg megengedte, hogy Petrozsényben a vasárnapi ipari munkaszünet d. u. 5 órakor kezdődjék. Valamint igaz az is, hogy abban a megegyezésben nincsen az érvényesség időtartama megjelölve s így a gazdag kereskedők nem tulajdoníthatnak annak örök ideig tartó hatályt.

Nem igaz, hogy a magas kormány rendelete szerint d. e. 10 órakor kezdődik itt is a munkaszünet, amivel minket megtévesztettek; tehát megszűnt az egyezés kötésünknek oka s egyetemben az okozat is.

Ebben gyökerezik ama eljárásunk indoka, hogy mi a miniszteri engedély értelmében vasárnap délután 5 óráig nyitva kívánjuk tartani üzletünket annál is inkább, mert mint hitű, vallásos zsidók pénteken alkonyattól szombaton estig zárva tartjuk üzletünket, nem úgy, mint azon vagyonos zsidók, a kik előtt vallásunk szent parancsa mellékes s az üzlet a fő.

De senkinek vallásos érzületét nem érintjük, azt azonban fájjaljuk, hogy ha mint szegény üzletemberek az egyházi és világi törvények által megengedett időben üzletünket nyitva tartjuk, ebben erőszakosan, sőt önhatalmu és illetéktelen beavatkozással holmi bérencz segédek által meggátoltassunk.

Jogaink védelmét és orvoslását a maga helyén keressük; addig is kötelességünknek tartottuk ezeket a nyilvánosság előtt kijelenteni.

Az utcai botrányt okozó tüntetőkkel majd végez a hatóság.

Petrozsény. 1904. február hó 5-én.

Bieber Samu és a többi bazáristák.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Uj zenekart szerveztem a legkitünőbb tagok szerződésével s így megalakítottam a petrozsényi valódi első cigányzenekart. Midőn magamat, ki Europa nagyobb városait bejártam s mindenütt dícséretet arattam játékommal, valamint zenekaromat minél többször bemutatni ohtajtanám, esedezem a nagyérdemű közönség kegyes pártfogásáért

Gagyó Géza,

a petrozsényi I. cigányzenekar-vezetője

Divatáru üzletében egy jó házból való fiut tanonecznak azonnal felveszek.

Petrozsény. 1904 január 26.

Klein Lipót.

KIADÓ

egy üzlethelyiség, két szép szoba, konyha és faskamra pinczepadlással együtt.

Értekezhetni Krausz József nével
Petrozsény, Kossuth-tér.

Az iszkronyi fűrészgár elvállalja építkezéseknél ablak és ajtóknak száraz anyagból való elkészítését jótállás mellett

1—5

Petrozsényben, a Malea utcában lévő házamat összes melléképületeivel együtt és Aninoszán lévő másfél holdas telkemet és azon lévő házamat korcsma helyiséggel együtt; ugyancsak Vulkánban (a gyógyszerházzal szemben) lévő üres telkemet, szabad kézből eladom. Értekezhetni lehet Vulkánban,
ö.z. Krausz Péterné tulajdonossal.

Fűszer- és vegyeskereskedésembe egy jó házból való fiút azonnal tanoncznak felfogadok.
Petrozsény, 1904. január 27.

Grosz Herman.

FISCHEL VOGEL

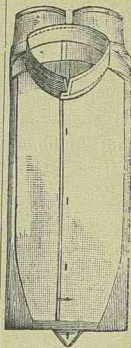
áruháza a „Zöld ház”-hoz Petrozsény.

Áruházomat tekintettel a nagy bizalomra, melylyel igen tisztelt vevőim megajándékozni kegyesek voltak. kibővítettem, megnagyobítottam, berendeztem a legjobb divatárakkal, mit megtéve, kérem a nagy közönség minél nagyobb mérvű b. pártfogását.

Ajánlom dusan felszerelt raktáromat minden nemű férfi és női confectió, rövid- és szövöttárakban. Kalapok, cipők, ingek, gallérok, nyakkendők, nap- és esernyők, creton, voilok, zephirek, oxfordok, chiffon, creas és fonálvásznakban.

Nagy választék menyasszonyi kelengyék, férfi és fiú öltönyökben, valamint minden e szakmába vágó cikkek a legolcsóbb árak mellett, a legjobb minőségben.

Temetkezési kelengyék.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Tisztelettel:
Fischel Vogel.

12—12

Eladás
súly szerint
kilónként
K 1.50
és
K 1.90

FŐRAKTÁR:

Weisz Testvérek

Petrozsény.

Minden valóban praktikus
háziasszony

a ki a zománcz-edény minőségét nemcsak a szín tetszetősége után ítéli meg, hanem a használatban való tartóságra és olcsóságra súlyt fektet, most csakis szürkére zománczozott

Secessio-edényt vesz.

Westen P. betéti társaság, Pozsony-Ligetfalu.

FŐRAKTÁR:

Weisz Testvérek

Petrozsény.

Eladás
darab szerint
eredeti gyári
árakban
fennfekvő
gyári árlap
után.

2—6

Eladás súly
szerint
kilónként
K 1.20
és K 1.60

Eladás

HERMAN
ADOLFNÁL

Petrozsény.

Minden valóban praktikus
háziasszony

a ki a zománcz-edény minőségét nemcsak a szín tetszetősége után ítéli meg, hanem a használatban való tartóságra és olcsóságra súlyt fektet, most csakis szürkére zománczozott

Secessio-edényt vesz.

Westen P. betéti társaság, Pozsony-Ligetfalu.

Eladás

HERMAN
ADOLFNÁL

Petrozsény.

Eladás
darab
szerint
eredeti
gyári
árakon
alul fenn-
fekvő
gyári ár-
lap után.

Ny. Figuli Antal gyorsajtóján Petrozsény.